

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Privilegiis, Et Excessibus privilegiatorum. Titvlvs XXXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

quid post appellationem hujusmodi inveniatis attentatum. &c.

[1 Unde petebant, ut ipsorum probationes recipi, & prohiberi ad officium mandarentur.]

CAP. IV.

Summatum est sup. cap. proximo.
Gregorius IX.

Is cui opus novum te nunciasse a proponis, non obstante cautione, quæ offertur ab ipso de opere destruendo, si non jure ædificatum existat, teneatur te per trium mensium spacium expectare, juris tui præjudicium probare volentem.

DE PRIVILEGIIS, ET EXCESSIBUS privilegiatorum.

TITVLVS XXXIII.

CAP. I.

Episcopali dignitas non debet tribui, nisi locis insignibus, & populosis.

Leo Papa.

Episcopalia gubernacula non nisi majoribus populis, & frequentioribus civitatibus præsidere oportet, ne honor, cui debent excellentiora committi, sui numerositate vilescat.

CAP. II.

Non obstante privilegio fori, potest laicus ecclesiam malefactorum per ecclesiam puniri.

Gregorius P. Subdiacono.

Sicut b in iudiciis laicorum privilegia turbare volumus, ita eis præjudicantibus nobis moderata volumus auctoritate resistere. Violentos itaque laicos coercere, non contra legem est agere, sed legi c facere subsidium.

CAP. III.

Religiosi etiam exempti, ecclesias & decimas non debent a laicis recipere, sine consensu diaconorum, hoc dicit, usque ad 4. Excommunicatos.

Alexander III. in Concilio Lateran. d

Cum & plantare sacram religionem, & plantatam fovere modis omnibus debeamus, nusquam e hoc melius exequimur, quam si nutrire ea, quæ recta sunt, & corrigere quæ profectum virtutis f impediunt, commissa nobis auctoritate curemus. Fratrum autem & Coepiscoporum nostrorum conquestione comperimus, quod fratres templi & hospitalis, & alii religiosi, indulta sibi ab Apostol. sed. privilegia excedentes, contra Episcopalem auctoritatem multa præsumunt, quæ & scandalum faciunt, & grave pariunt periculum animarum: [1 & infra.] Ecclesias igitur & decimas de manu laicorum sine consensu Episcoporum tam illos, quam etiam quoscunq; alios religiosos recipere prohibemus, dimissis quascunq; contra tenorem istum aliquo tempore receperunt.

[1 Proposuerunt enim, quod ecclesias recipiunt de manu laicorum, excommunicatos & interdictos ad ecclesiastica recipiunt sacramenta, & ad sepulturam admittunt in quibus ecclesiis suis præter eorum conscientiam, & institutum, & amoveant sacerdotes, & fratribus eorum ad elemosinas querendas evocant, est indultum eis, ut in adventu eorum iucundo semel in anno aperiantur ecclesia, atque in eis divina celebrantur officia, plures ex eis de una sine de diversis domibus ad interdictum locum sapius accedentes, indulgentia privilegiorum nostrorum in celebrando officio, & sepeliendis mortuis abstantur, & mortuis apud interdictas ecclesias sepelire præsumunt. Occisione quoq; confraternitatum, quas in pluribus locis faciunt, robur & auct. Episcopalem evadunt, dum contra eorum sententiam sub aliquorum privilegiorum obtentu munere quædam extendunt, qui

a Demouicasse. b C.2. eo. tit. in 1. comp. c Ferre legendum est, ex registro. d In Conc. Lat. sub Alex. III. c.9. & c.3. eod. tit. in 1. comp. e nunquam. f veritate. in Concilio.

ad eorum fraternitatem voluerint se conferre. In his autem, quæ non tam de majorum conscientia, quam de minorum discretione excedit, & removenda ea in quibus excedunt, & quæ habitari non faciunt, decrevimus declaranda.]

Excommunicatos & interdictos omnino non debent admitti ad divina, etiam per religiosos exemptos, hoc dicit, usq. ad 4. in ecclesia. Abbas Siculus.

Excommunicatos a quoque & nominatim interdictos tam ab illis, quam ab aliis omnibus juxta Episcoporum sententiam statim evitandos.

Religiosi etiam exempti in ecclesia non participant ad ea, plena jure non instituant, nec destituant inconsulto Episcopo, sed rationem exigunt in temporalibus ab instituto, hoc dicit, usque ad 4. Quod si.

In ecclesiis vero suis, quæ ad eos pleno jure non pertinent, instituendos Presbyteros Episcopi representent: ut eis de plebis cura respondeant. Ipsis vero pro rebus temporalibus rationem exhibeant competentem. Institutos etiam inconsultis Episcopis non audeant temerere.

Hospitalarii & templarii, semel in anno celebrati in ecclesia publica in loco interdicto, ubi tamen non sepeliuntur corpora mortuorum, h. d. usq. ad 4. de confratribus. Abbas.

Quod si templarii vel hospitalarii ad ecclesiam venerint interdictam, non nisi semel in anno ad ecclesiasticum officium admittantur, nec tunc ibi sepeliantur corpora defunctorum.

Confratres exemptorum, seu ipsorum oblati, qui in unum non transfulerunt iudicari possunt ab ordinariis locorum, h. d. usq. ad 4. Abbas Siculus.

De b confratribus hoc constituimus, ut si non se prædictis fratribus omnino reddiderint, sed in proprietatibus suis omnimodo duxerint remanendum: propter hoc ab Episcoporum suorum sententia nullatenus eximantur, sed potestatem suam in eos sicut in alios paræcianos suos exercent, cum pro suis fuerint excommunicatis corrigendi. Quod autem de prædictis fratribus dictum est, ab aliis quoque religiosis, qui præsumptione sua Episcoporum percipiunt jura, & contra canonicas eorum sententias, & tenorem privilegiorum nostrorum venire præsumunt, præcipimus observari. Si enim contra institutum hoc venerint, & ecclesiam in quibus ista præsumperint, subiaceant interdicto, & quod egerrint, irritum habeatur.

CAP. IV.

Suis privilegii privandus est, qui alieni derogat.

Idem Archiepiscopus [& Episcopus] ad quos hinc ista pervenerunt.

Dilecti filii d fratres hospitalis Hierosolymitani transmissa nobis conquestione monstratis, quod vos eis de malefactoribus suis iustitiam facere non vultis, privilegia ipsorum recipere contententes: [1 & f.] Pro certo sciatis, quod nos concessa vobis privilegia recurtabimus, cum ecd. Rom. scriptis authenticis obstat minime timeatis.

[1 Nec ipsos elemosinas quævere in vestris parochiis, aut confratres eorum sepelire aliquatenus permittatis. Quoniam ipsos eisdem fratribus multis sunt libertatibus & privilegiis a Romanis Pontificibus præmitti, quæ ut nostris temporibus infringantur nullatenus sustinere: f. v. p. 4. f. m. q. jam dictis fratribus in his quæ suis Rom. ecd. nescuntur indulta fuisse, nullam præsumptam fuerint, nec ea sibi contrahere vel derogare aliquatenus attemptent. Si enim de vobis in veritate de cetero talia poterimus comperire.]

a Vide Calixtum Pap. 1. epist. 2. ad Episcopos Gallie. Referunt Burch. lib. 11. decr. c. 28. & 124 p. 14. c. 102. b Præter Patrum & alios hinc, vid. Marcanon Socin. & alios in c. 7. sup. de fore comp. & gloss. & Gemignanum in c. quisquis 74. d. c. Ha duo vult & Episcopi, desunt in aliquot & vetustis & recentiorib. d Cap. eod. tit. in 1. compulsa.

eandem sententiam suspensionis reducatur. Illos vero, quos ad respondendum aliis secundum legem terræ pro præmissa causa asserunt non teneri, nolumus excusari, quin eos ad respondendum (sublato appellationis impedimento) compellamus.

[1 Quas populus ex devotione pro sustentatione pauperum præfatis loco mittere consuevit. Quidam vero qui non sufficiunt per se loca omnia circumire, sibi clericos sacerdotes, laicos etiam rudes nec religiosorum nequitias exercitatos assumunt, eorum pectoribus crucis characterem imponentes, sicq. gula & ebrietate deserviant, se valde inonestos in alios ostendentes, clerum & populum graviter scandalizant, cum ipsi sint laici, priorem tamen funguntur officio, & tam clericis quam sacerdotibus præstantur: & non solum Episcopis inobedientes existunt, verumetiam quasdam immunitates, tanquam ab Apostolica sede sibi indultas præsumunt sibi committere vindicare.]

CAP. XII.

Contentum in instrumento perdatu probari possunt per testes, qui illud perlegerunt, si deponunt de tenore, & quod erat sine vitio, h. d. Et non est alicui casus ita clare.

Idem Abbas & conventus S. Petri Eugubini.

Cum olim a essemus apud Perusium constituti, & tu fili Abbas privilegium Lucii Papæ nobis præsentans postulaveris innovari, propter contradictionem Eugubini Episcopi asserentis hoc in suum præiudicium redundare, non fuit effectui mancipatum: & infra. Te igitur & præfati Episcopi procuratores, in nostra præsentia constituti, B. b. basilicæ XII. Apostolorum Presbytero, Cardin. dedimus in mandatis, ut super amissione ac tempore privilegiorum & testes reciperet, quos duceres producendos, qui fideliter rededit in scriptis depositiones & testimonium juratorum: quorum depositionibus publicatis, dicti procuratores ad producendos testes, per quos inductos, à parte adversa repellent, inducias postularunt: quas sub eo tenore illis duximus concedendas, ut apud sed. Apost. probarent, quæ vellent, ubi onus probationis pars altera subiisset: [1 & infra.]

Nos vero tam per depositiones testium, quam asseriones quorundam fratrum nostrorum liquido cognoscentes, talem dicti privilegii fuisse tenorem, quod videlicet cenobium vestrum nullo mediante ad Roman. eccles. pertineret, & quod non liceret alicui Episcopo eidem monasterio & ejus ecclesiæ excommunicationem indicere, ut fratres illic Domino servientes, ab omni potestate liberi, Rom. eccles. libertatis gratia potirentur, & quod nulla in eis mentio diocesanæ Episcopi habebatur: illud etiam attendentes, quod cum tu fili Abbas tempore Celestini prædecessoris nostræ privilegii te (licet excommunicatus ab Eugubini Episcopo diceretur) tanquam non ligatum admisit ad osculum (quod præsumitur non fecisse, nisi monasterium vestrum cognovisset ad Roman. eccles. specialiter pertinere) decernimus privilegium illud Lucii Papæ, quod sine reprehensione bullæ, chartæ vel literæ apparebat, quando fuit nobis ostensum, illius fuisse tenoris, cujus per depositiones testium & asseriones fratrum noverit extitisse.

[1 Caterum quantum infra tempus datum terminum & receptum qui producendū testib. datus fuerat, desecerunt.]

CAP. XIII.

Innovatio privilegiorum novum jus non tribuit, sed antiquum conservat, h. d. quod ad titulum.

Idem Catalan. & abbatum trium Fontium.

Ex parte e. Abbatis & sororum Iortem. ecclesiæ extitit intimatum, quod Meldem. Episcopus com-

missionis occasione cujusdam [per a literas] ad iudices delegatos obtinetur (in qua nulla mentio habebatur de ipsarum privilegii, quæ illas & earum ecclesiæ, clerum & populum Iortem. ad Apostolicam sedem nullo mediante spectare declarant, quorum ipse non erat ignarus) eos incoepit graviter molestante, obedientiam ab ipsis, ac à clero & populo Iortem. subjectionem omninodam requirendo: & infra. Verum cum iudices ipsas rade gravarent, ad appellationis beneficium convolarunt: & infra. Sed iudices appellationi non deferentes, nec fragilitati sexus compatientes earum, in Abbatissam excommunicationis, & in clerum, & in populum Iortem. interdixit sententias protulerunt. Sanè cum jam nunciis Iortem. ecclesiæ prædictæ & alia in nostra præsentia retulissent, privilegium nobis Apostolicum ostenderunt, per quod ecclesiam Iortem. constabat ad Romanam ecclesiam specialiter pertinere. Nos autem eisdem nunciis propter appellationem prædictam, diutius detinuit, quia tandem nullus apparuit idoneus responsalis, qui partem b. defenderet adversam, privilegium Apoll. sed. eccles. Iortem. concessum duximus innovandum, statim, ut per innovationem ipsius eidem ecclesiæ non plus juris accretat, quam per privilegia prædecessorum auctoritatem obtinuit: cum per hoc non novum ei concederetur, sed antiquum jus conservaretur velimus.

CAP. XIV.

Ecclesiæ autem duplici privilegio exemptis, licet succedat ex uno, potest nihilominus ex alio se juvare & obtinere: nec tenent exemptis promittere obedientiam diocesano: suggestio tamen exceptionis non potest sine licentia diocesani occurrere in his non exemptis: & si exemptus de facto in loco nec exemptus constitutus ecclesiam, cedat iuri Episcopi.

Idem Colubrien. c. Episcopi.

Cum olim a propter questiones, quas adversus Priorem & canonicos monasterii sanctæ Crucis habebas, pro quibus ad audientiam nostram fuerat appellatum, motam feceris longiorem: qui pro parte altera nullius comparuit responsalis, eidem certum terminum duximus præfigendum, in quo venirent vel mitterent super privilegiis omnibus & libertatibus, quæ à Rom. Pontif. vel ab M. quondam Colubrien. Episcopo se habere dicebant, & super aliis questionibus adversus eos à Colubrien. ecclesiâ intentatis, definitivam sententiam recepturi: & infra. Interim auctoritate parti liceret coram dilectis filiis suis de Alantia, & de Serra e. Abbatibus, & fra. Monacho Alantia, quibus causa prius fuerat delegata, proponere, si quid aliud proponendum duceret, proponendum: & infra. Iudices autem sufficiente ratione esse de causa credentes, monasterium sanctæ Crucis in expensis, quas per quadriennium occasione huiusmodi negotii juraveras te fecisse, damnarunt, infirmantes sententiam libertatem, quam dictus M. Colubrien. Episcopus contulerat monasterio S. Crucis, canonice assensu per portarium Regis extorto. Præterea, quia idem M. prædecessor tu us fuerat canonicus regularis, & duo millia Marabatorum g. quæ acquisierat, in Episcopum jam promotum monasterio dederat memorato: ipsum ad restitutionem eorum iudices condemnarunt. Insuper ecclesias omnes, quas monasterium præter Episcopum Colubrien. assensum propria auctoritate fundarant (quia pars S. Crucis nec præscriptio, nec defensionem alla probationibus contra se factis obtulerat) iudicaverunt in jus Colubrien. ecclesiæ, cum fructibus medii temporis revocari: & infra. Tandem procurator

a Cap. 2. eod. tit. in 3. compil. vid. Bald. in l. fin. C. de ed. Bart. in l. de teste. Specul. in l. de legato, §. superest. num. 17. Doctor. in l. ult. C. de edicto D. Hadr. roll. b P. c. al. privilegii. d Catalan. e Cap. 3. eod. tit. in 3. comp.

a Haec duo vocati, per literas, desunt in antiquis. c. & d. in l. Vaticani. b defenderet. c. al. Colubrien. d. C. a. eod. tit. in 3. compil. e. Sarra. alit. Serra. f. al. na. proponendum ducerent ad probandum. g. al. Marabatorum.

monasterii proposuit sententiam non valere nec tenere. Quod si aliis etiam sententia memorata teneret, quia tamen monasterium fuit indefensum, nec exhibita fuerant coram eis privilegia libertatis (ne delictum personarum in damnum ecclesiarum redundaret) debeat ad exhibitionem privilegiorum suorum admitti: quod sibi concedi de solita benignitate sedis Apost. postulavit. Nos igitur attendentes, quod eadem privilegia non solummodo pro libertate monasterii faciebant, sed etiam exprimebant jus nostrum, & eccles. Rom. iustitiam tuebantur: ne in nos monasterii lætio redundaret, ad privilegia exhibenda, partem eius de gratia duximus admittendam: & infra. Distinguentes itaque inter libertatem per prædictum Episcopum ecclesiarum ipsi concessam, & libertatem, quam ei longe ante tempus ipsius Episcopi Apost. sedes indulgit, quia nobis constitit extortum fuisse in Episcopi concessione canonicorum assensum, & concessione paginam in aliquot lineis habuisse rasuras, & subscriptiones singulas fuisse singulis subscribentium manibus adnotatas: scriptum autem, quod nobis exhibitum fuerat, nec rasuram præterdere, nec esse variis subscriptionum manibus variatum, sed à primo ad ultimum eadem manu conscriptum, libertatem ab ipso Episcopo concessam [per extorcionem] irritam decernimus & inanem: super hoc sententiam delegatorum iudicium confirmantes. Quia verò evidentè agnovimus ex privilegiis antedictis, prædecessores nostros ecclesiarum sanctæ Crucis libertatis privilegium indulgisse, & quod in ea possessione tandiu fuerat liberatus, quod aliis etiam cessantibus præscripsisset: libertatem ei à prædecessoribus nostris indultam, auctoritate apost. confirmamus, tibi super hoc silentium imponentes. Super a hoc autem in nullo sententiarum delegatorum iudicium derogamus, cum ipsi de hac non cognoverint libertate: & infra.

Cumque libertatem à prædecessoribus nostris indultam monasterio confirmamus, ad jus professionis (quod est contrarium libertati) monasterium decernimus non teneri, non derogantes iudicibus delegatis, quibus libertatis privilegia non fuerant præsentata: in cæteris autem latam à prædictis iudicibus sententiam pro Colubrien. ecclesia confirmamus.

CAP. XV.

Contra privilegia ecclesiarum minorum spacio quadraginta annorum non præscribitur. h. d. secundum verum intellectum.

Idem Episcopo & magistro G. Lemo-
vico.

Accedentibus b ad præsentiam nostram Abbatis & conventus Navacen. ex una parte, & templariorum de Tocen. ex altera procuratoribus, procurator monachorum proposuit, quod cum decimas terrarum de Sarcole diu quietè possederint antequam ad templariorum dominium pervenissent: & postquam templarii terras acquisierint, prædictas decimas earundem per xl. annos & amplius pacifice possiderint, nunc eis ipsas subtrahere non verentur: [i & 7.] Discretionem vestram mandamus, quatenus si Abbas & monachi sufficienter ostenderint, quod à templariis decimas de terris prædictis per xl. annos continuè perceperint sine lite, vos ad præstationem ipsarum templarios compellatis. Cum enim tanto tempore contra indulta privilegia decimas solverint, eis renunciaisse tacite præsumuntur. Quod si in probatione defecerint, ab ipsorum impetitione templarios absolvatis: ipsi super hoc silentium perpetuum e imponentes.

[I Hu igitur & alii qui coram prædicto capellano fuerint proposita plenius intellectus, quia de ipsis non potuit exhiberi plena fides.]

a Al per hoc autem. b C. 3. eod. tit. in 3. comp. c Di-
ctis perpetuum, deest in antiq. Cod.

CAP. XVI.

Exemptus ratione certa rei vel certi loci, non censetur exemptus respectu alterius rei vel loci. h. d. & est textus notabilis, & multum allegabilis.

Idem Episcopo Lingenensi.

Utm capella a ducis Burgundiz b gaudere dicatur huiusmodi privilegio, quod nullus Archiepiscopus vel Episcopus in personas canonicorum ejusdem capelle suspensionis vel excommunicationis aut interdicti sententias audeat promulgare: quidam capella supradictæ canonici, qui parociales ecclesias à te tenent, occasione privilegii prælati in his etiam, quarum jurisdictio ad te pertinet, ita se dicunt exemptos, ut quantumcunque graviter interdum excedant, tuæ correctioni reculant & sententiæ subjacere. Quocirca mandamus, quatenus in quantum exempti sunt ejusdem ratione capelle, Apostolicis privilegiis deferas reverenter: sed in quantum ratione paroccialium ecclesiarum vel aliis jurisditionem tuam respicere dignoscuntur, officii tui debitum in eosdem liberè prosequaris.

CAP. XVII.

Ter exemptionem concessam monasterio, capella sibi subiecta non censetur excepta.

Idem Abbati & fratribus Evasen. c cenobii.

Ex ore d sedentis in throno procedit gladius bis acutus, quoniam ex ore Roman. Pontif. rectissima debet exire sententia, quæ contra iustitiam nulli parcat, sed reddat unicuique quod suum est. Cum igitur inter vos & Vigor. e Episcopum, super monasterii vestri subjectione, ac libertate controversia veteretur: monasterii vestri proposuit procurator, quod idem monasterium ab ipsa sui fundatione liberum extitit & exemptum: & ad hoc probandum privilegia prædecessorum nostrorum inducens, unum Constantini, & alterum Alexandri, nec non indulgentias Cle. & Celest. quorum usum continuum à longis retrò temporibus per depositiones testium ostendere nitentur: & infra. Porro in privilegio Constant. quiddam contineri perspicitur, per quod idem cenobium videtur ad jurisdictionem Episcopi pertinere: videlicet, quod Abbas ejusdem primum locum post Vigorien. præfulem semper obtineat. Unde cum locum ipsum obtinere non possit in generali concilio, neque in provinciali: quoniam ablonum esset, ut Abbas primus post illum super alios Episcopos resideret: relinquatur ergo, quod locum illum in episcopali synodo intelligatur habere: quare tenetur ad synodum episcopalem accedere, ac per hoc ipsius statuta recipere ac servare. In privilegio verò Alexandri Papæ quiddam f aliud continetur, per quod dicecæsanus Episcopus in eodem cenobio jurisdictionem suam (etsi non in omnibus, in quibusdam tamen) retinuisse videtur: cum in illo dicatur, quod Vigor. Episcopi ab ejusdem loci fratribus aliquid injustè non exigant, sed his tantum contenti permaneant, quæ prædecessores eorum antecessoribus suis constat rationabiliter impendisse: unde constat, quod Abbates Episcopis aliqua de suis exhibere tenerentur. Nos igitur his & aliis diligenter auditis: cum à neutra parte sit probata præscriptio, sententialiter definimus, quod Evasen. g cenobium liberum est in capite, tanquam ab episcopali jurisdictione prorsus exemptum, & soli Rom. ecel. subiectum, tutela tamen ipsius Cantua. Archiepisc. reservata: in membris autem, quæ non probatur exempta, dioc. Episcopo ipsum subjacere decernimus: propter quod Abbas ad synodum h ejus debet acce-

a C. 6. eod. tit. in 3. comp. b al. Dragonen. at in veteri comp. ita, Bohemia: sed vaticana & alia exemplaria. constanter habent Burgundia. c Evasen. al. Evasen. d C. 7. eod. tit. in 3. comp. In sumitur ex Apoc. c. 1. & 9. e Vigorien. al. Vigorien. f quoddam in antiq. g Evasen. h Vid. Concil. Trident. sess. 2. q. de reform. c. 2.

dere, primumque locum post Vigor. Episcopum obtinere: pro ipsis quoque membris non exemptis, idem Abbas tenetur Vigor. Episcopum exhibere reverentiam, obsequium & honorem: quibus Vigor. Episcopus sibi competenter exhibitus debet manere contentus.

CAP. XVIII.

Receptus sub protectione Papae, per hoc non censetur exemptus, hoc dicit.

Idem Ausonen. Episcopo.

EX parte a tua fuit quaesitum, utrum clerici & laici qui literas protectionis ostendant, in quibus personarum suarum expresso nomine cum omnibus rebus suis sub Apostolica protectione consistere declarantur, a jurisdictione Episcopi dicecesani sint exempti. Nos b autem tibi respondemus, quod per literas hujusmodi ab Episcoporum suorum potestate minime subtrahuntur.

CAP. XIX.

Religiosi, quibus a Papa concessum est, ut ecclesias ei subiectas possint in proprias usus convertere: non auctoritate propria, sed a dicecesano possessionem illarum ecclesiarum recipere debent: nisi in privilegio aliud exprimat.

Idem Eliden. Episcopo. c

Pastoralis d officii: & infra. Interrogasti utrum vitis religiosi, quibus a sed. Apost. est indultum, ut ecclesias suas in proprios usus possint convertere, de eedem personis earum, liceat auctoritate propria possessionem earundem intrare, vel per dice. Episcopum e in ipsa sint potius inducendi. Ad quod respon. nisi forte in indulgentia summi Pontificis id contineatur expressum, suo Episcopo inconfulto, in possessionem ipsarum eis non est licitum introire: quia per indulgentiam hujusmodi episcopali juri non credimus derogari.

CAP. XX.

Si in propter cuius delictum positum est interdictum, illud non servat, alii nihilominus servare tenentur: secus si ille non servatur, in cuius favorem latum fuit.

Idem Episcopo & capitulo Tripol. f

Petitistis per sed. Apost. g edoceri, utrum cum propter hospitalarios vel templarios civitas vestra generali supponitur interdictio eisdem non servantibus, vos illud teneamini observare? Ad quod duximus respondendum, quod illorum excessus vobis non praebet licentiam excedendi. Sed si praefati hospitalarii vel templarii privilegiorum suorum sine excesserint, violando temere interdictum, quod pro eis fuerat promulgatum: ne videantur de aliorum metu ridere, vos in penam praesumptionis eorum, quamdiu ipsi violaverint interdictum, de nostra licentia celebretis.

CAP. XXI.

Privilegium concessum monasterio, ut ejus monachi excommunicari non possint, intelligitur de monachis existentibus in monasterio, vel in ecclesia sibi subiecta utroque jure, hoc dicit. Et est casus quotidianus.

Idem.

Quoniam h per confessionem constat partis adversa, quod Nepesinus Episcopus, jus episcopale percepit in ecclesia sancti Basilii de Flagen. credimus quod non obstante illo capitulo privilegio, quod monasterio est indultum, ut nullus Episcopus ecclesias utroque jure illi subiectas interdictio supponere, vel monachum seu clericum ejusdem monasterii synodare vel excommunicare praesumat, praesens Episcopus possit interdicere dictam ecclesiam, & excommunicare monachum seu clericum vestrum ad ejus regimen deputatum, cum alterutrum de jure fuerit faciendum: quo-

a C. 8. eod. tit. in 3. comp. b al. aliter. c Helen. al. Beaten. d C. 9. eod. tit. in 3. comp. e Dicitur, Episcopum, deest in plerisque exemplaribus. f Tripolitan. g Cap. 3. eod. tit. in 4. comp. h C. 4. eod. tit. in 4. comp. i al. Basilii de Flagen. al. Flagan.

nam illud capitulum esse intelligendum, videtur de monachis aut clericis in ipso monasterio permanentibus, vel ad ecclesias destinatis utroque jure sibi subiectas.

CAP. XXII.

Episcopus remittens alicui ecclesiam decimas episcopales, eosque remississe videtur non solum praeteritas, sed & futuras. Et est casus notabilis.

Idem Londonen. a Archiepiscopo Apoll. sed legato.

Quia circa b. & infra. Quaesivisti utrum monachi omnium sanctorum privilegium praedecessoris multo per episcopales decimas retinendis indultum extendere valeant ad possessiones acquiras, & postmodum acquirendas?

Super quo tale damus responsum, quod si decimae illarum remissio facta extitit secundum canonicas rationes, praedecessor tuus indefinite decimas e episcopales monasterio remittendo (cum nihil exceperit, & potius exceperit, acin beneficiis plenissima sit interpretatio adhibenda, nec debeat una eademque substantia diversis jure censeri) intellexisse videtur, non solum de decimis possessionum illius temporis, sed futuri.

CAP. XXIII.

Ponit concilium ordinem quatuor patriarchalium solum, ubi sibi servata, ubi ponit tria privilegia ipsarum. Item, quod dant pallium. Secundum ibi, dominica, quia ante h. tam de feri faciunt, praeterquam in casibus hic exceptis. Tertium ibi in omnibus, quia ad ipsos appellatur. Et in hoc protulatur, ubi sicut.

Idem in Concilio generali.

Aniqua Patriarchalium a sedium privilegia revoquantur sancta universalis synodo approbante, licet minus, ut post Romanam ecclesiam (quae disponente Domino super omnes alias ordinariis potestatis obtinet principatum, utpote mater universorum Christi fidelium & magistris) Constantinopolitana primum, Alexandria secundum, Antiochena tertium, Hierosolymitana quantum locum obtineat: Ser vata cuilibet propria dignitate ita quod postquam antistites earum a Romano Pontifice receperint pallium (quod est plenitudinis officii pontificalis insigne) praestito sibi fidelitatis & obedientiae iuramento, licenter & ipsi suis suffraganeis pallium impendant, recipientes pro se professionem canonicam, & post Romanam ecclesiam sponsonem obedientiae ab eadem dominica: e vero Crucis vexillum ante se faciant ubi deferri, nisi in urbe Romana, & ubiqueque summus pontifex praesens extiterit, aut ejus legatus utens insigni apostolicae dignitatis: In omnibus autem propriis eorum jurisdictioni subiectis ad eos (cum necesse fuerit) provocetur: Salvis appellacionibus ad sedem Apostolicam interpositis: quibus est ab omnibus humiliter deferendum.

CAP. XXIV.

Privilegium religiosi concessum ut possint sequi consuetudinem suam tempore interdicti, intelligitur de illis consuetudinibus quae hactenus fuerint, vel de illis qui bona sua eis dederunt usque ad hunc interdictum, semel in anno aperiantur ecclesia, ut celebrentur in ea divina, intelligitur quod una tantum sola ecclesia aperiantur in loco hoc secundo.

Idem f in eodem.

a London. b C. 8. eod. tit. in 4. comp. c De indultis locutione an & quando acquiescat universalis, vide Leo. vi. var. c. 13. d De Patriarchalium praerogativa, dignitate & numero, Chass. in Cat. glor. mundi, p. 4. confid. 9. Nic. Boer. de ant. imp. Conc. n. 30. & seq. secundum locum. e Vide Clem. ult. q. 1. privileg. f Scribit Innoc. III. in Cons. Lateran. 6. 57. c. 27. tit. in 4. comp.

VT privilegia, qua quibusdam religiosis Romana concessit ecclesia, permaneant inconcussa, quædam in eisdem duximus declaranda, ne minus sanè intellecta pertrahantur ad abusum, propter quem possint merito revocari, quia privilegium meretur amittere, qui permissa sibi abutitur potestate. Sanè quibusdam regularibus Apostolicæ sedis indulgit, ut his qui fraternitatem eorum assumpserint, si forsitan ecclesiæ, ad quas pertinent, à divinis officiis fuerint interdicta, ipsosque mori contigerit, sepultura ecclesiastica non negetur, nisi excommunicati vel nominatim fuerint interdicti. Suos quoque confratres, quos ecclesiarum prælati apud ecclesias suas non permiserint sepeliri, nisi excommunicati vel interdicti fuerint nominatim, ipsi ad ecclesias suas deferant tumulandos: hoc autem de illis confratribus intelligimus, vel qui adhuc manentes in seculo eorum ordini sunt oblati, mutato habitu seculari: vel eis, quia bona sua dederant inter vivos, retento sibi (quandiu in hoc seculo vixerint) usufructu: qui tamen sepeliantur apud ipsorum regularium vel aliorum non interdictas ecclesias, in quibus elegerint sepulturam: ne si de quibuslibet ipsorum fraternitatem assumentibus fuerit intellectum, pro duobus aut tribus denariis annuatim sibi collatis, disolvatur pariter & vilescat ecclesiastica disciplina: certam tamen & ipsi remissionem obtineant ab Apostolica sibi sede concessam. Illud etiam, quod hujusmodi regularibus est indultum, ut si qui fratrum suorum qui ab eis missi fuerint ad recipiendas fraternitates sive collectas in quamlibet civitatem, castellum, vel vicum advenerint, si forte locus ille à divinis officiis sit interdictus, in eorum jucundo adventu semel in anno aperiatur ecclesiæ: ut exclusis excommunicatis, divina ibidem officia celebrentur: sic intelligi volumus, quòd in eadem civitate, aut castro, aut villa una tantum ecclesiæ ejusdem ordinis fratribus semel (ut dictum est) aperiatur in anno: quia licet pluraliter dictum sit, quòd in eorum jucundo adventu ecclesiæ aperiatur, non tamen ad ecclesias ejusdem loci divisiim, sed prædictorum locorum conjunctim sano referendum est intellectus: ne si hoc modo singulas ejusdem loci visitaret ecclesiæ, nimium vilipendi contingeret sententiam interdicti. Qui verò contra declarationes prædictas quicquam sibi usurpare præsumperint, gravi subiaceant quædam.

CAP. XXV.

Tempore generalis interdicti, Episcopi non prohibiti, qui fuerint culpabiles interdicti clam celebrare possunt. Et hodie istud non est privilegium Episcoporum, sed jus commune: ut in c. si de sent. ex. com. in 6. & ibi plene habetur an & quando, & qualiter possit celebrari tempore interdicti.

Idem a in eodem.

Quod nonnullis est religiosis indultum, in favorem pontificalis officii ad Episcopos extendentes concedimus, ut cum commune terræ interdictum fuerit, excommunicatis & interdictis exclusis, possint quandoque januis clausis suppressa voce, & non pulsatis campanis divina celebrare officia: Nisi & hoc ipsum eis expressè fuerit interdictum. Verùm hoc illis concedimus, qui causam aliquam non præstulerint interdicto, nec quicquam [doli vel] fraudis ingesserint, tale compendium ad iniquum dispendium pertrahentes.

CAP. XXVI.

Privilegia non sunt violanda etiam indirectè, hoc dicit generaliter.
Honorius III. *Archiep. & Episcopi, in quorum dioc. monasteria & Prioratus Cluniacens. monasterio subiecta consuevit.*

Innocent. III. in Concil. Lateran. c. 38. & in cod. tit. in 4. compilar.

Quanto amplius: & infra. Sane dilecti filii Abbas & conventus Cluniacens. a gravem nobis querimoniam obtulerunt, quòd quidam vestrum & vestrorum officiales, cum in eos & sui ordinis monachos non possint excommunicationis & interdicti conferre sententias, eò quòd super hoc Apostolicæ sedis privilegiis sunt muniti, in eos, qui molunt in molendinis, vel coquant in furnis eorum, quicquid vendendo seu emendo, aut aliàs eis communicant, sententias præferant memoratas: & sic Apostolicorum privilegiorum, non vim & potestatem, sed sola verba servantes, dicti ordinis monachos quodammodo excommunicant, dum eis alios communicare non sinunt. Ex quo illud etiam evenit inconveniens, ut ipsi monachi quantum ad hoc judicentur iudiciorum, & qui eis communicant in prædictis, majorem excommunicationem incurrant, quam etiam excommunicatis communicando fuerint incursum. Nolentes igitur hæc crebris ad non clarioribus jam perlata, ulterius sub dissimulatione transire, vobis universis & singulis mandamus, quatenus hujusmodi sententias in fraudem privilegiorum nostrorum de cætero non feratis: quia si super hoc ad nos denuò clamor ascenderit, non poterimus conniventibus oculis pertransire, quin promulgatores talium sententiarum severitate debita castigemus.

CAP. XXVII.

Qui in habitu, & tonsura, & ceteris ut laici conversantur, deprehensi in maleficiis, se pro clericis non defendunt, ita communitur summatur.

Idem V. quondam Anglorum regina illustri.

Ex parte b tua fuit propositum, quòd nonnulli literati, quos nec habitus nec tonsura clericis profitentur, in terra tuæ jurisdictioni subiecta degentes, cum deprehendantur in aliquibus foris factis, ut jurisdictionem tuam eludant, & debitam pro delictis ultionem evadant, assumunt seu etiam resumunt tonsuram abjectam seu habitum clericalem, licet ante pro laicis ab omnibus haberentur. Ne igitur tonsura, vel habitu sic resumpto, malitia foveatur, si tuam jurisdictionem exerceas in hujusmodi delinquentes, qui sine tonsura & habitu in delicto fuerint deprehensi, æquanimiter duximus tolerandum: cum malitiis hominum indulgeri non debeat, sed potius obviari.

CAP. XXVIII.

Tarifis & in locis vicinis jus civile legi non debet.
Idem. c

Super specula: & infra. Sanè licet sancta ecclesia legum secularium non respiciat famulatum, quæ aequitatis & justitiæ vestigia imitantur: quia tamen in Francia & nonnullis Provinciis, laici Romanorum Imperatorum legibus non avertuntur, & occurrunt raro ecclesiasticæ causæ tales, quæ non possint statuis canonicis expediri: ut plenius sacre pagine insistatur: [1 & 7.]

Fremiter interdiximus, & districtius inibemus, ne Parisiis, vel civitatibus, seu aliis locis vicinis quisquam docere vel audire jus civile præsumat. Et qui contra fecerit, non solum à causarum patrocinio interim excludatur, verùm etiam per Episcopum loci excommunicationis vinculo innodetur. Vos autem filii sic diligenter præscripta servetis, & faciat studiosi ab aliis observari, quòd verè amici sponsi posita meritis comprobata, diem paravimus suos erudicendos ad epistolarum curricula: ut a veritate promovert. Dat. Rom. Pontificatus nost. an. quatuor.

a De ordin. Cluniacens. origine & antiquitate Chaff. in Catalog. gl' mundi. p. 4. b Vid. Covar. pract. quaest. c. 32. c Ca. Paris. & c. soci. Pralat. Paris. constitutus quare super do magistro, & c. d Quatenus gl'of. & d. hic quærent an omnes sub sint Imperator. vide Chaff. in catal. gl' mundi. p. 3. conf. 22.

[1 Et discipula Helisei liberius iuxta fluentia plenissima respiciant, ut columbo dum in januis scilicet non in venerint, ad quas divaricare valeant pedes suos.]

CAP. XXIX.

Innovatio privilegii jus novum non inducit, sed vetus conservat.

Idem Episcopo Bajocen. a

Quia b intentionis nostrae: [1 & 7.] Cum innovatio nec jus novum conferat, nec etiam tollat vetus, te in eo statu esse volumus, in quo tempore impetrata innovationis dignosceris extitisse. Ceterum nullum per hoc intendimus juri aliis eidem monasterio competentis praedictum generari.

[1 Non extitit, ut per innovationem quam fecimus cujusdam scripti monasterii S. S. Caldonen. quod in registro bo. me. Alex. pp. p. n. reperimus constare, derogaretur ecclesie Bajocen.]

CAP. XXX.

Privilegiati ut ubique possint cum altari viatico celebrare, hoc possunt sine licentia praelatorum.

Idem.

In his c, quae ad cultum divinum facere dignoscuntur, non maligna sed benigna esset potius interpretatio facienda. Unde mirari compellimur, quod cum fratribus praedicatoribus & minoribus duximus indulgendum, ut ubicunque fuerint, sine parocchialis juris praedictio cum altari valeant viatico celebrare: quidam nimis stricte interpretando indulgentiam nostram nituntur asserere, quod per eam praedicti fratres praelatorum ad sensum facere hoc non possint: propter quod eos celebrare juxta indulgentiam Apostolicam non permittunt. Cum autem eis nihil conferret memorata indulgentia, sine qua id praelatis annuentibus liceret eisdem: fraternitati tuae mandamus, quatenus interpretatione hujusmodi reprobanda, dum tamen ab aliis, quae jure parocchialis proveniunt profus abstant, datam eis sic licentiam celebrandi auctoritate nostra non differas publicare, ita quod dicti fratres aliquam ex indulgentia nostra videantur in hoc gratiam consecuti.

CAP. XXXI.

Privilegium de decimis novalium non solvendum non comprehendit decimas tempore privilegii impetrati possessas ab aliis, nisi de possessione alterius in privilegio fiat mentio.

Gregorius IX. majori ecclesie & Christianitati Decano & Archiepiscopo Limon.

Quod inter priorem & conventum de Butele d ex parte una, & priorissam & moniales de Campeffe ex alia, super decimis lite mota: & infra. De consilio fratrum nostrorum decernimus, juri praedictorum prioris & conventus super decimis novalium, in quarum erant possessione tempore illo, quo indulgentia Apostolica impetrata fuerunt, a parte altera de decimis novalium non solvendis non debere per eas non facientes de hoc aliquam mentionem, praedictum generari.

CAP. XXXII.

Confratres privilegiorum nisi se ad eos in totum transfulerint, ad episcopalia jura tenentur.

Idem.

Quidam (sicut adferis) in privilegiorum fraternitate recepti, nolunt tibi de juribus episcopalibus respondere. Verum quamdiu hujusmodi fratres moram in domibus suis fecerint e, eos compellere poteris ad dicta jura, tibi integre persolvenda.

a Bajon. b Doctores in v. fr. su. de fid. m. & in c. Albert. c. & significavit. De testibus. c Glossa & Dd. in ca. quoniam. De privileg. l. 7. & Sylvestrum in Summa, verbo altare. q. 6. d al. de huren. e Vide l. fi. quam Bald. dicit esse singula. C. de jure fide.

CAP. XXXIII.

Quoad privilegium retentionis decima, semel utrale semper est novale.

Idem Arelaten. capitulo.

Consultationi vestrae b. r. quod terra, de qua non extat memoria quod aliquando culta fuisset, redacta per religiosos viros noviter ad culturam, perpetuo debet quoad immunitatem de non solvendis decimis novalium jure ceteri. Cum aliis nonnunquam contingeret indulgentiam de novalibus plus eis dispendii, quam unitatis adferre.

DE PURGATIONE CANONICA TITVLVS XXXIV.

CAP. I.

Infamatus fide dignus per juramentum se purgat, alio foveatur censetur non idoneus enormiter peccati.

Ex Concilio Triburien.

Notabilis a homo, vel ingenuus, si in synodo concularum crimen negaverit, si fidelem cum esse sciverit, cum duodecim ingenuis se exparet. Si autem antea deprehensus fuerit in furto, aut perjurio aut falso testimonio, non admittatur ad jurandum: sed ei (sicut qui ingenuus non est) purgatio indicatur.

CAP. II.

Infamatus tertio monitus se corrigenti, usque ad purgationem ab officio suspenditur.

Ex Concilio Agathen.

Si quis Presbyter negligens vitae suae, pravus exempli mala de se suspicari permiserit, & populus ab Episcopo juramento, seu banno Christianitatis adstrictus infamiam ejus patefecerit, certique accitatores criminis ejus defuerint, admoneatur b primo seorsum ab Episcopo, deinde sub duobus vel tribus rebus: & si non emendaverit, Episcopus eum publica increpatione admoneat. Si vero nec sic se correxerit, ab officio suspendatur usque ad condignam satisfactionem, ne populus fidelium in eo scandalum patiat.

CAP. III.

Etiam regulares purgant se de delictis secundum regulam canonicam.

Ex Concilio Melden. c

Moniales si libidinibus infervire acculerent, & manifeste detegi non valuerint, erga regulam suam opinionis malam famam canonicè purgare cogant.

CAP. IV.

Si delictum est probabile, non indicatur purgatio, alio foveatur quoad titulum.

Ex eodem.

Si quis de gradu ecclesiastico raptoribus alienatum, sponsum se confensorem vel interventorem manifeste prodiderit, a proprio gradu repellatur. Et si verisimilibus exinde suspicionibus fuerit propulsum, canonicè se expuret.

CAP. V.

Infamatus contra quem crimen probari non potest, debet se purgare juramento de veritate: compurgatores vero de crudelitate.

Innocentius Papa d Aquilegen. Patriarcha & Mantuan. Episcopo.

Quotiens e Tridentinus Episcopus de simonia impetitus sit, vos latere non credimus: sed accu-

a Referunt Burch. l. 1. d. de r. c. 17. & Grat. sine Palto 2. q. 4. c. 2. & habetur c. 1. tit. de purg. vulg. an. comp. b Officia criminum & fraternae correctionis, de quo plene B. Tho. 2. 2. q. 33. art. 2. 4. 1. & 2. c. 70. in Conc. imp. pressis non c. 2. ut ajunt Burch. l. d. d. r. cap. 17. d. al. Innoc. Pap. 3. c. 4. eod. tit. in 7. comp. Refert. Gra. sine palto. 2. q. 4. c. quotiens.

